

Razširjena RATC Moste že obratuje

● **ODLOK O ODSTRANJEVANJU KOMUNALNIH ODPADKOV NA OBMOČJU LJUBLJANSKIH OBČIN**

Kam sodijo odpadki?

Ko je bilo že več kot očitno, da naša Ljubljana ni več bela, predvsem pa ne čista, smo se zamislili. Začeli smo iskati možnost, da bi jo čimprej »spravili v red«. Ena od akcij je bila tudi — in je še vedno — reden in higienski način odvoza smeti oziroma vsega tistega, kar je odslužilo svojemu namenu.

Organiziran odvoz odpadkov je danes uveden v 99 KS Ljubljane. V dveh tretjinah KS odvažajo odpadke po novem, tj. z zabojčki in plastičnimi vrečkami, v eni tretjini pa še s smetnjaki. Ker ima več občanov še vedno pomisleke o uvedbi plastičnih vrečk, najpovečamo dvoje. Plastične vrečke bomo uporabljali samo v prehodnem obdobju, kot dopolnitev zaradi pomanjkanja zabojčkov. In drugič: vsak zabojček, ki bo do leta 1983 zamenjal smetnjake in plastične vrečke, nadomesti do dvanajst smetnjakov, kar pomeni zmanjšanje števila delavcev pri praznjenju smetnjakov za polovico in bistveno lažje fizično delo.

Novi sistem odvoza smeti bo v Ljubljani pomenil prihranek dvanajstih vozil in sto dvajsetih delavcev, namesto 60 tisoč smetnjakov, kolikor jih je sedaj v Ljubljani, pa bo zadostovalo 5.500 zabojčkov.

SAMO NA ODLAGALIŠČA

Pa poglejmo še nekatera določila odloka o odstranjevanju komunalnih odpadkov v Ljubljani, ki ga je sprejela mestna skupščina na zboru združenega dela in zboru občin.

Odlok določa vrste komunalnih odpadkov in način zbiranja, odlagališča odpadkov, cene in obračunavanje odvoza odpadkov, urejanje in oskrbovanje javnih sanitarnih odlagališč za odpadke na območju Ljubljane, kakor tudi sankcije ob neupoštevanju določil.

Kjer je v ljubljanskih občinah organiziran reden odvoz odpadkov, sta obvezna odlaganje in odvoz odpadkov iz vseh stanovanjskih in poslovnih prostorov. Odpadke, ki jih redno ne odvažajo, pa je dovoljeno odlagati le na odlagališčih. Gre za gradbeni material, kamenje, blato, tekoče strupene, lahko vnetljive in eksplozivne odpadke, odpadke v večjih kosih in količi-

nah, odpadke iz proizvodnje, ki jih ni mogoče koristno uporabiti idr.

Za odvoz odpadkov je pooblaščen Komunalno podjetje Ljubljana — tozdr Javna higiena. Odpadke je dolžno odvažati dva — do trikrat tedensko, tudi med prazniki, nakladanje odpadkov pa mora biti higiensko in brezprašno.

Če odjemno mesto onesaži, ga mora takoj očistiti. Komunalno podjetje skrbi za režim odlaganja na odlagališču, dolžni so postaviti kazipote do odlagališč in najmanj enkrat letno seznaniti uporabnike z lokacijami in poslovanjem odlagališč.

Odlaganje odpadkov zunaj odlagališč je prepovedano. Kdor to stori, je dolžan odpadke na svoje stroške odstraniti in jih prepeljati na odlagališče. Če tega sam ne stori, jih na njegove stroške odstrani izvajalec.

VISOKE KAZNI ZA KRŠILCE

Seveda odvoz smeti tudi stane. Redni odvoz odpadkov se obračunava od kvadratnega metra stanovanjske oziroma poslovne površine mesečno. V stanovanjsko površino sodi tlorisna površina vsakega zgrajenega prostora, ki se uporablja za stanovanje občanov. Enako je s poslovnimi površinami, med katere pa se štejejo tudi odprte površine, ki jih uporabljajo npr. gostinske organizacije združenega dela in delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z delovnimi sredstvi v lasti občanov v sezonskem času.

Za neupoštevanje določil tega odloka so predvidene tudi denarne kazni. Vrtijo se od 5000 do 30.000 din za izvajalca in od 500 do 20.000 din za odgovorno osebo izvajalca, ki stori prekršek; od 5000 do 30.000 din se kaznuje prekršek ozda kot uporabnika, 300 din bo plačal občan, ki ne bo upošteval tega odloka, 100 din pa bo moral odšteti za prekršek delavec izvajalca, če ne bo takoj očistil odjemno mesto, ki ga je onesnažil pri izpraznjenju zabojev na kolesih ali pri nakladanju vrečk.

Po vsem, kar določa odlok o odstranjevanju komunalnih odpadkov v Ljubljani lahko upamo, da bo naše mesto kmalu zopet BELA LJUBLJANA.

DARINKA LEGAT ČOŽ

Končana je razširitev prve polelektronske telefonske centrale v Jugoslaviji sistema Metoconta 10C.

Moščanska centrala, ki je krmiljena s procesorjem, je bila vključena v promet maja leta 1974 in predstavlja pomembno prelomnico pri uvajanju novih in zanesljivejših telekomunikacijskih naprav. Začetna zmogljivost centrale je bila 400 telefonskih priključkov. Zaradi hitrega razvoja na območju naše občine pa so se prav kmalu pokazale potrebe po novih telefonskih priključkih. Nova naselja: Nove Jarše, Štepanjsko naselje in Nove Fužine so narekvale čimprejšnjo gradnjo novih priključkov. Zato so septembra 1979 začeli z deli na razširitvi RATC Moste. Izvajalca del Iskri in ekipi ptt delavcev gre priznanje, da so dela kljub številnim objektivnim težavam dobro napredovala. V dveh letih so razširili centralo za 8800 telefonskih priključkov, tako da ima RATC Moste sedaj zmogljivost 12800 priključkov in je povsem zasedena. Okrog 20 odstotkov zmogljivosti predstavljajo tako imenovani dvojčki.

Z vključitvijo novih zmogljivosti in prehodom na šestmestne klične številke pa je bilo treba naročnikom ponovno spremeniti njihove klične številke. Prvič je bilo treba to storiti 1600 naroč-

nikom ob vključitvi nove centrale v promet, tj. leta 1974. Naročniki so že dobili obvestila o spremembi števil in to tudi z razumevanjem upoštevali, če seveda odštejemo nekateri, ki jim take spremembe niso pogodu, pa čeprav vedo, da drugače ne gre.

Dela na priključitvah so se začela 22. avgusta in po tem datumu naročnikov ni več mogoče klicati na stare številke. Podjetje za ptt promet Ljubljana je ob tej priložnosti izdalo tiskani dodatek k telefonskemu imeniku. Obsega štirinajst strani, v njem pa so vse spremembe. Naročniki iz Most ga dobe brezplačno — prav tako kot vsi drugi, ki imajo stike z njimi — na poštah v Mostah.

Z razširitvijo RATC Moste je uresničena še ena naloga, za našo občino pa pomeni razširitev precejšnje obogatitve, saj bo razširjena centrala pokrila Štepanjsko naselje, del Fužin in področje v industrijski coni oziroma desno stran Šmartinske ceste. Leva stran Šmartinske, Nove Jarše in Kodeljevo pa bodo prišli na vrsto, ko bo zgrajeno, oziroma razširjeno krajevno kabelsko omrežje.

pk

● **MOST ČEZ DOBRUNJSČICO**

Pred dograditvijo

Stari most čez Dobrunjsčico na Cesti II. grupe odredov je odslužil in v gradnji je nov, železobetonski most. Prejšnji most je že predstavljal prometno oviro, saj nanj — tudi ob nujni potrebi — ni bilo več možno preusmerjati težjih vozil. Ob rekonstrukciji Litijske ceste v Zadvoru pa bo treba na novi most preusmeriti tudi mestni potniški promet.

Novi most bo dolg 18 m, širok 8,90 m, vozni pas bo širok 6 m. Istočasno bo reguliranih tudi 35 m Dobrunjsčice in urejenih 148 m ceste. Stroški so predvideni v višini 6.000.000 din.

Novi most bo znatno večji od prejšnjega. Zato bo treba tudi nekoliko dvigniti cesto v njegovi bližini, kar pa ne bo oviralo dostopov do hiš v neposredni bližini mostu. Investitor mostu je občinska komunalna skupnost.

Besedilo LADO SVETEK, slika: D. J.

● **ŠE NEIZKORIŠČENE MOŽNOSTI V TURIZMU ALI GOSTINSTVU OB NAŠIH AVTOMOBILSKIH CESTAH**

RESTAVRACIJE ZA AVTOMOBILISTE

Promet na naših avtomobilskih cestah je zlasti v sezoni zelo goščen zaradi priliva turistov. Vsem turistom pa je skupno, da se jim mudi na cilj, kjer imajo večino namena že plačane rezervacije.

Zamislimo si položaj turista tranzitu, ki potuje skoz naše kraje na odhiti. Čeprav je verjetno odpotoval pravočasno, se mu na poti mudi, saj ga na kraju potovanja čaka rezerviran hotel, kjer bo v miru obedoval in se odpočil. Kaj pa, da bi se spotoma ustavil? Res je toplo kosilo več vredno od hladnega narezka. Toda treba je zapustiti avtomobilsko cesto in se odpeljati v nekaj kilometrov oddaljeni kraj, nekaj parkirišča, kjer bi se lahko ustavili. To pa lahko vzame dve ali tri ure dragocenega časa in medtem je lahko že blizu cilja.

Za to, da turisti v tranzitu potujejo mimo nas in ne potrošijo nekaj svojih deviz, čeprav bi to želeli, pa smo krivi mi, ker ne znamo dovolj prisluhniti zahtevam potnikov na avtomobilskih

cesti, ki žele ob najmanjši zamudi časa obedovati, se okrepčati in čimprej nadaljevati vožnjo.

KAJ PA JE »DRIVE IN« RESTAVRACIJA?

Dobesedno prevedeno je to restavracija, kamor se potnik pripelje z avtomobilom. Običajno so to provizorične restavracije, ki so odprte le v sezoni.

Te restavracije za potnike v tranzitu so vedno postavljene ob avtomobilskih cestah. Zidanih objektov je malo ali jih sploh ni, ker se zanje lahko uporabljajo provizoriji. V bistvu gre za ograjen prostor z mnogimi parkirnimi prostori ter z uvozom in izvozom na avtomobilsko cesto. Potnik, ki se pripelje po dovozni poti z avtomobilske ceste, pri vhodu prejme jedilnik oziroma seznam turističnih menujev. Alkoholnih pijač ni na seznamu in jih ni možno dobiti. Gast nato vozi avto do parkirnega prostora, kjer se ustavi, a ne zapusti vozila. Parkirni prostori so razporejeni

vzdolž lesenih hodnikov, ki so nekaj centimetrov dvignjeni od tal in po katerih hostese pripeljejo na servirnih vozičkih hrano. Ko se je gost odločil za menu, prižge luči avtomobila, kar je znak za hosteso, da naročilo prevzame in hrano servira. Hostesa servira obed v kovinskih košaricah, ki zelo spominjajo na nakupovalne košarice v samopostrežnih trgovinah, in te košarice obeša na zunanje strani oken avtomobilov, gostom pa izroča pladnje. Gostje obejujejo kar v svojih avtomobilih. Hrano si servirajo sami in jo jemljejo skoz avtomobilsko okno iz košaric. Gostje zopet znak z lučmi avtomobila. Hostesa pobere košarice in pladnje ter izstavi račun. Običajno se poravnava račun pri blagajni, ki je postavljena pri izvozu iz restavracije na avtomobilsko cesto.

Take restavracije stojijo v bližini črpalk oziroma odcepov avtomobilskih cest. Večje restavracije imajo še pred uvozom znak

ali semafor, kjer sveti rdeča luč, kadar so vsa parkirna mesta v restavraciji zasedena.

Te restavracije so pogostejše na ameriškem kontinentu. Od tam izvira tudi izraz, ki ga v duhu našega jezika lahko prevedemo, kot smo zapisali v naslovu.

POMEN TEH RESTAVRACIJ

V prvi vrsti velja poudariti, da zahtevajo te restavracije relativno zelo malo investicijskih sredstev. Nujno potreben je le ustrezno urejen in tlakovan parkirni prostor s primerno razporejenimi hodniki. Objekti za pripravo hrane, ki jo je treba le pogreti in pripraviti za serviranje, ter higienski prostori so lahko le provizoriji.

Te restavracije bi bile pomembne tudi v širšem merilu, saj bi prispevale k boljši in celovitejši turistični uslugi, kar bi za nas pomenilo točko več v mednarodni turistični konkurenci.

Inž. MARIJAN ŽIGON

● **IZŠEL JE PRIROČNIK**

Samoupravljanje stanovalcev

V prvi polovici avgusta so prejeli hišni sveti in delegacije za stanovanjsko gospodarstvo težko pričakovani priročnik Samoupravljanje stanovalcev. Priročnik so pripravili na zvezi stanovanjskih skupnosti SR Slovenije in skupnosti slovenskih občin ob sodelovanju zavoda SRS za produktivnost dela, republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora ter republiškega komiteja za zakonodajo.

Zakaj težko pričakovani? Predvsem zato, ker lahko ostane letos sprejeti zakon o stanovanjskem gospodarstvu le črka na papirju, če ne bodo v spremljajočih predpisih ali kot je v tem primeru v priročnikih opredeljene in obrazložene težnje zakonodajalca ter način izvajanja zakona. Priročnik seveda še ni tolmačenje zakona, ki bo izšel v začetku jeseni, je pa izredno dobrodošel pripomoček za organiziranje hišne samouprave. Pomemben je še toliko bolj, ker je pred vsemi stanovalci in organi SZDL obsežna naloga — nova organiziranost hišne samouprave.

Priročnik v poljudni obliki obravnava stanovanjsko zakonodajo in se predvsem opira na zakon o stanovanjskem gospodarstvu. Poleg tega pa so v posameznih poglavjih obravnavana tudi določila drugih zakonov, ki dajejo uporabniku priročnika celoten pregled in res zelo uporabne napotke.

Priročnik je razdeljen na štiri poglavja:

— temeljne značilnosti stanovanjskega gospodarstva s poudarkom na pojmihi stanovanja, lastninsko razmerje, pomen skupnosti stanovalcev ter vloga stanovanjske skupnosti na področju stanovanjskih razmerij;

— samoupravljanje stanovalcev s poudarkom na pomeni samoupravnega organiziranja, organih in oblikah samoupravljanja stanovalcev. Obravnavani so vsi organi stanovanjskega gospodarstva, njihove naloge in pravice ter nanizano veliko nasvetov o njihovem ustanavljanju in delovanju, še posebej skupnosti in zbora stanovalcev, hišnega sveta in sveta stanovalcev pri KS;

— gospodarjenje s stanovanji in stanovanjskimi hišami v družbenem upravljanju s poudarkom na načelih gospodarjenja, virih sredstev in njihovem namenu, razmerjih med skupnostjo stanovalcev in stanovanjsko skupnostjo, razmerjih do izvajalcev vzdrževanja ter o finančnem poslovanju skupnosti stanovalcev.

V tem poglavju je obravnavano tako rekoč vse, kar morajo stanovalci oz. hišni sveti vedeti o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami, ne glede na to, če večino del prenesejo na specializirane organizacije ali pa vsa opravila opravljajo sami. Posebno je pomembno

opozorilo na razliko med strokovnimi opravili in samoupravnimi pravicami ter na pravico odločanja. Če je namreč za posamezna ali vsa opravila v zvezi z gospodarjenjem pooblaščen specialistična delovna organizacija, to še ne pomeni, da ta organizacija tudi odloča v imenu stanovalcev oz. skupnosti stanovalcev.

Na podobno opozorilo nametimo že v vsebini poglavja Samoupravljanje, kar je potrebno razumeti, da je sicer za skupnost stanovalcev kot pravno osebo, dobro, da opravlja vsa dela, ki jih zakon nalaga, da pa je racionalno nekatera strokovna dela poveriti specializiranim organizacijam — tudi zato, da se samoupravni organi ne bi utrjali s strokovnimi nalogami, medtem ko bi zmanjkalo časa in volje za druge akcije v prid boljšim medsebojnim odnosom, skrbi za mladino, rekreacijo in nasploh za družbeno življenje v KS.

Glede na obveznosti, ki izhajajo iz pravic skupnosti stanovalcev, pa tudi ne bo več možno nekatere hiše zanemariti zato, ker da nimajo pogojev za ustanovitev hišnega sveta. Vsi stanovalci se bodo morali združevati v skupnosti stanovalcev; če ni pogojev v posameznih hišah, so takšni pogoji v združevanju s sosednjimi hišami ali z vsemi hišami v eni ulici ipd.;

— v zadnjem poglavju je obdelano varstvo pravic, predvsem glede na način reševanja sporov na stanovanjskem področju.

V prilogi priročnika so objavljeni osnutki treh najpomembnejših temeljnih aktov skupnosti stanovalcev, in sicer: statut skupnosti stanovalcev, poslovnik o delu organov skupnosti stanovalcev in pogodba o vzajemnih razmerjih pri gospodarjenju s stanovanjsko hišo.

Osnutki bodo v veliko pomoč hišnim svetom, saj jih bodo lahko že z manjšimi prilagoditvami predložili v razpravo in sprejem stanovalcem.

Priročnik je v določenem številu dostavljen vsem hišnim svetom, posameznim hišam in delegacijam za stanovanjsko gospodarstvo.

Morebitno premajhno število prejetih izvodov naj hišni sveti reklamirajo pri stanovanjski skupnosti.

VLADIMIR MOHAR

● **SML — UPRAVA ZA INŠPEKCIJSKE SLUŽBE**

HALO! 322-061

Zakon o varstvu rastlin nalaga kmetijski inšpekciji tudi pregled drevesnic, sadik in okrasnih rastlin. Tako so inšpektorji letos obiskali tudi drevnice Kmetijskega zavoda Ljubljana v Polju in Komunalnega podjetja Rast ob Litijski cesti ter vrtnarijo Ljubljanskih cvetličar v Sostrem. Ugotovili so, da so drevesnice lepo urejene, sadike pa zdrave in niso okužene z rastlinskimi boleznimi in škodljivci.

Po prijavi občana je inšpektor pregledal gradnjo v Partizanski ulici 27. Investitor je porušil obstoječo drvarnico in zabetoniral nove temelje, sezidal nove oporne zidove, pripravljen pa je bil tudi opaz za betoniranje armiranobetonske plošče. Za to je imel le potrdilo o priglasitvi del, izdano 4. 2. 1980 in zastarelo, druge dokumentacije pa ob pregledu ni imel.

V poslovalnici Mercator tozdr Golovec v Zalogu so imeli ceno za šunko v črevo označeno s 179,92 din namesto 175,83 din in za tirolske salame KK Radgona 117,99 din namesto 114,99 din. Tudi za rozine je bilo težko verjeti, da jih prodajajo po 36,65 din, če so imeli ceno zanje označeno 73,30 din. Inšpektor je mandatno kaznoval v višini 500 din.

Ker občan z reklamacijo v Mineralu, Industrijska 5, ni uspel, mu je moral pomagati inšpektor — stranka je plačala 25 kv. m obdelanega marmorja, dobila pa ga je neobdelanega.